

Sygn. akt I CSK 1486/22

POSTANOWIENIE

Dnia 28 września 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Beata Janiszewska

w sprawie z powództwa E. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W.
przeciwko K. C. i S. C.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 28 września 2022 r.,

na skutek skargi kasacyjnej powoda

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi

z dnia 3 grudnia 2020 r., sygn. akt I ACa 1405/19,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od E. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. na rzecz K. C. i S. C. kwotę 2700 (dwa tysiące siedemset) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Powódka E. sp. z o.o. w W. wniosła skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi, oddalającego apelację skarżącej oraz pozwanych K. C. i S.C. w sprawie o zapłatę; wyrok zaskarżony został w całości.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Jako przyczynę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca wskazała występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, ujętego w formę pytania, „czy przy zastosowaniu reguł interpretacyjnych zawartych w treści normy prawnej przepisu art. 65 kodeksu cywilnego oraz treści przedwstępnej

umowy sprzedaży łączącej strony samo określenia świadczenia wręczonego po zawarciu umowy nazwą »zadatek« przy jednoczesnym wyłączeniu skutków prawnych wynikających z treści normy prawnej przepisy art. 394 kodeksu cywilnego uprawnia Sąd do uznania takiego świadczenia jako zadatek oraz zastosowania skutków materialno- prawnych wynikających z normy prawnej przepisu art. 394 kodeksu cywilnego?» (pisownia zgodna z oryginałem). Powódka nie przedstawiła wyводу mającego świadczyć o tym, że tak ujęte pytanie rzeczywiście stanowi istotne zagadnienie prawne, poprzestając na deklaracji o znaczeniu zagadnienia także dla rozpoznania innych spraw.

W dniu 30 września 2021 r. (data pieczęci Urzędu Pocztowego na kopercie przesyłki – k. 611), czyli po upływie z dniem 1 sierpnia 2021 r. terminu do wniesienia skargi kasacyjnej, skarżąca wniosła pismo datowane na 4 września 2021 r., zatytułowane „Wyjaśnienie podstaw kasacyjnych i zagadnienia prawnego do skargi kasacyjnej” i zawierające kolejne zagadnienie prawne, również nieopatrzone szerszym wyjaśnieniem.

Wstępnie należy wskazać, że po upływie terminu do wniesienia skargi kasacyjnej dopuszczalne jest jedynie przytoczenie przez skarżącego nowego uzasadnienia podstaw kasacyjnych art. 398¹³ § 3 k.p.c. (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 3 września 2018 r., III CSK 165/18). Nie jest natomiast dopuszczalne dalsze uzasadnienie wskazanych pierwotnie przyczyn kasacyjnych lub przytaczanie nowych przyczyn kasacyjnych, niezgłoszonych w terminie do wniesienia skargi. W konsekwencji w niniejszej sprawie badanie, czy skarga kasacyjna powinna zostać przyjęta do rozpoznania, może mieć za przedmiot wyłącznie pierwotnie zgłoszony wniosek, wskazujący na wystąpienie w sprawie zagadnienia prawnego. Ubocznie wypada jednak zauważyć, że *prima facie* dostrzegalne jest, iż także zawarcie w samej skardze treści wskazanych w piśmie z 30 września 2021 r. nie zmieniłoby rozstrzygnięcia.

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem orzecznictwa przywołanie przyczyny kasacyjnej z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. wymaga poprawnego zidentyfikowania problemu, w tym odniesienia go do konkretnych przepisów. Konieczne jest także przedstawienie argumentów prowadzących do rozbieżnych ocen danego

zagadnienia (postanowienie Sądu Najwyższego z 10 maja 2001 r., II CZ 35/01). Podniesiony problem musi również charakteryzować się nowością; zagadnienie, które było już przedmiotem wypowiedzi Sądu Najwyższego, co do zasady traci ten walor (postanowienie Sądu Najwyższego z 19 marca 2012 r., II PK 294/11). Istotność problemu prawnego wyraża się natomiast w tym, że ma on znaczenie precedensowe dla rozstrzygania podobnych spraw lub rozwoju jurysprudencji (postanowienie Sądu Najwyższego z 23 marca 2012 r., I CSK 496/11). Obowiązkiem wnoszącego skargę jest wywiedzenie i uzasadnienie występującego w sprawie problemu w sposób zbliżony do tego, jaki przewidziany jest przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd drugiej instancji na podstawie art. 390 k.p.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z 18 lutego 2015 r., II CSK 428/14).

Tylko we wskazanych wyżej okolicznościach może być realizowana publicznoprawna funkcja skargi kasacyjnej. Jednocześnie przedstawiony Sądowi Najwyższemu problem musi mieć konkretny związek z rozstrzygnięciem danej sprawy, to jest z zarzutami skargi oraz podstawą prawną i faktyczną zaskarżonego wyroku (postanowienie Sądu Najwyższego z 21 maja 2013 r., IV CSK 53/13). Przyjęcie skargi do rozpoznania ma bowiem na celu zarówno realizację interesu publicznego, jak i ochronę praw prywatnych. Zagadnienie prawne powinno mieć więc taki wymiar problemowy, aby udzielona przez Sąd odpowiedź miała znaczenie dla rozstrzygnięcia o zasadności skargi kasacyjnej wniesionej w sprawie, w której zostało zadane, a jednocześnie – dzięki uniwersalnemu ujęciu – odpowiedź ta uzyskiwała walor aplikacyjny w rozstrzyganiu innych spraw. Oznacza to, że do sformułowania zagadnienia prawnego konieczne jest wydobywanie z okoliczności faktycznych sprawy elementów charakterystycznych dla określonej grupy lub kategorii przypadków, a następnie generalizacja jego konstrukcyjnych elementów, które będą stanowiły podstawę analizy prawnej; dzięki temu odpowiedź na zagadnienie prawne, nie tracąc więzi z rozpoznawaną sprawą, może służyć ocenie problemów jurydycznych występujących w innych sprawach.

Postawione przez skarżącą pytanie nie odpowiada opisanym wyżej wymaganiom i nie uzasadnia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Po pierwsze, zagadnienie prawne o treści sformułowanej przez skarżącą nie występuje w sprawie, wobec czego odpowiedź na zadane w skardze pytanie nie jest potrzebna do rozstrzygnięcia o zasadności wniesionego środka zaskarżenia. Sąd Apelacyjny nie oparł bowiem swego stanowiska o zastrzeżeniu zadatku na „samym określeniu świadczenia wręczonego po zawarciu umowy nazwą »zadatek«”, jak i nie przyjął, że doszło do „jednoczesnego wyłączenia skutków prawnych wynikających z treści normy prawnej przepisy art. 394 kodeksu cywilnego”. Ujęty w pytaniu problem prawny nie wystąpił zatem w okolicznościach sprawy, wobec czego rozstrzygnięcie tego problemu nie miałoby znaczenia dla oceny zasadności skargi kasacyjnej.

Po drugie, nie byłaby możliwa jednoznaczna, abstrakcyjna odpowiedź na pytanie o wyniki wykładni postanowień umowy, skoro zastosowanie reguł wykładni wskazanych w art. 65 § 1 i § 2 k.c. wymaga uwzględnienia konkretnej treści umowy i okoliczności jej zawarcia, a nie jedynie poprzestania na hasłowym wskazaniu, że doszło do zawarcia umowy przedwstępnej, i na podaniu informacji o użyciu słowa „zadatek”, wyizolowanej z całokształtu złożonych oświadczeń woli. Tak ujęte pytanie nie odpowiada wymaganiom stawianym zagadnieniom prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.

Po trzecie, formułując cytowane wyżej zagadnienie prawne skarżąca zdaje się antycypować trafność postawionego w sprawie zarzutu naruszenia prawa materialnego (art. 65 k.c. w zw. z art. 394 k.c. – powódka nie oznaczyła bliższych jednostek redakcyjnych), co nie jest dopuszczalne, gdyż zagadnienie prawne nie występuje „w sprawie” w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., jeśli oparte jest na presupozycji co do trafności podstaw skargi (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 24 stycznia 2020 r., IV CSK 440/19).

Po czwarte, przedstawiony przez skarżącą problem nie ma charakteru ogólnego, generalnego zagadnienia prawnego. Stanowi on w istocie pytanie o prawidłowość zastosowania prawa materialnego w bardzo konkretnej sytuacji, a od postawienia pytania o trafność zapadłego w sprawie rozstrzygnięcia różni się tylko tym, że skarżąca nie opisuje wiernie stanowiska Sądu Apelacyjnego, lecz zniekształca je, przez co tak ujęte pytanie tym bardziej nie może w żaden sposób

stanowić istotnego zagadnienia prawnego, uzasadniającego przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Po piąte, skarżąca w żaden sposób nie wyjaśniła, dlaczego opisana przez nią kwestia miałyby stanowić rzeczywisty, poważny problem prawny. Sama możliwość sformułowania określonego zagadnienia nie oznacza, że stanowi ono istotne zagadnienie prawne w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Powódka nie przedstawiła żadnej argumentacji jurydycznej, która mogłaby przekonać o zasadności przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, lecz poprzestała na deklaracji, że przytoczone na wstępie pytanie wymaga wypowiedzi Sądu Najwyższego.

Kierując się przedstawionymi względami, Sąd Najwyższy uznał, że z motywów skargi kasacyjnej nie wynika, by zachodziły przyczyny określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., co uzasadniało odmowę przyjęcia tej skargi do rozpoznania. Skarga podlegała odrzuceniu w zakresie, w jakim skierowano ją rozstrzygnięciu o oddaleniu apelacji pozwanych; skarżąca nie miała bowiem interesu prawnego w kwestionowaniu tej części orzeczenia. O kosztach rozstrzygnięto zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik sprawy, ich wysokość ustalając na podstawie § 2 pkt 6 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. poz. 1800 z późn. zm.).

Z uwagi na powyższe, na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c., orzeczono, jak w sentencji postanowienia.

[as]